

ПРОТОКОЛ № 28

засідання Національної комісії з питань Червоної книги України

10 червня 2024 р.

м. Київ

У зв'язку з продовженням у країні воєнного стану, засідання Комісії відбулося в режимі «онлайн».

На розгляд Національної комісії з питань Червоної книги України надійшли клопотання про надання дозволів на добування (збирання) видів тварин, занесених до Червоної книги України.

1. Клопотання від Природного заповідника "Сланецький степ" (27.03.2024 № 11/11-04/1036-24) про надання дозволу на відлов з травня по жовтень 2024 року 30 особин мишівки Нордмана (*Sicista loriger*) та 10 особин хом'ячка сірого (*Nothocricetulus migratorius*) для отримання зразків шерсті з метою генетичного скринінгу рідкісних видів ссавців та моніторингу стану популяцій у межах території заповідника.

Членам національної комісії було надано супроводжуючу клопотання документацію, протокол засідань Секції з питань охорони тваринного світу Національної комісії з питань Червоної книги України (№1 від 15 квітня 2024 р.) та експертний висновок.

2. Клопотання від ГО «Рівайлдінг Україна» (30.04.2024 № 11/11-04/1544-24) про надання дозволу на переселення 18 особин байбака степового (*Marmota bobak*) з колонії на околиці смт Любашівка (Одеська обл.) на територію ландшафтного заказника «Гарутинський степ» (Одеська обл.) у період з травня по липень 2024 р.

Членам національної комісії було надано супроводжуючу клопотання документацію, протокол засідання. Секції з питань охорони тваринного світу Національної комісії з питань Червоної книги України (№2 від 10 травня 2024 р.) та експертний висновок.

3. Клопотання від Чорнобильського радіаційно-екологічного біосферного заповідника (14.05.2024 р. № 11/11-04/1731-24) про надання дозволу на проведення неінвазійного збору генетичного матеріалу (шерсті та екскрементів) ведмедя бурого (*Ursus arctos*) з метою уточнення чисельності та вивчення популяційних характеристик на території Чорнобильського радіаційно-екологічного заповідника протягом червня - листопада 2024 р.

Членам національної комісії було надано супроводжуючу клопотання документацію, протокол засідань Секції з питань охорони тваринного світу Національної комісії з питань Червоної книги України (№3 від 30 травня 2024 р.) та експертний висновок.

ПРИСУТНІ 27 членів Національної комісії з питань Червоної книги України: Кошечко В.Г., Афанасьєв С.О., Аністратенко В.В., Бабко Р.В., Будзінський І.Л., Гайова В.П., Гапоненко М.Б., Гелюта В.П., Домошлянець В.Г., Кагало О.О., Козиненко І.І., Коломійчук В.П., Корнеєв В.О., Костюшин В.А., Кошелєв О.В., Лукашов Д.В., Маніло Л.Г., Межжерін С.В., Мельник В.І., Мосякін С.Л., Некрасова О.Д., Ногарєв О.В., Орлов О.О., Парчук Г.В., Радченко В.Г., Харченко В.О., Ходосовцев О.Є.

Головуючий: перший заступник голови Національної комісії з питань Червоної книги України, віце-президент НАН України академік НАН України Кошечко В.Г.

Секретар: д.б.н., пр. н. с. Інституту зоології ім. І. І. Шмальгаузена НАН України Бабко Р.В.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Розгляд клопотання Природного заповідника "Єланецький степ" від 27.03.2024 № 11/11-04/1036-24 про надання дозволу на відлов з травня по жовтень 2024 року 30 особин мишівки Нордмана (*Sicista loriger*) та 10 особин хом'ячка сірого (*Nothocricetulus migratorius*) для отримання зразків шерсті з метою генетичного скринінгу рідкісних видів ссавців та моніторингу стану популяцій у межах території заповідника.

2. Розгляд клопотання ГО «Рівалдінг Україна» від 30.04.2024 № 11/11-04/1544-24 про надання дозволу на переселення 18 особин байбака степового (*Marmota bobak*) з колонії на околиці смт Любашівка (Одеська обл.) на територію ландшафтного заказника «Тарутинський степ» (Одеська обл.) у період з травня по липень 2024 р.

3. Розгляд клопотання Чорнобильського радіаційно-екологічного біосферного заповідника від 14.05.2024 р. № 11/11-04/1731-24 про надання дозволу на проведення неінвазійного збору генетичного матеріалу (шерсті та екскрементів) ведмеда бурого (*Ursus arctos*) з метою уточнення чисельності та вивчення популяційних характеристик на території Чорнобильського радіаційно-екологічного заповідника протягом червня - листопада 2024 р.

СЛУХАЛИ:

1. Клопотання Природного заповідника "Єланецький степ" від 27.03.2024 № 11/11-04/1036-24 про надання дозволу на відлов з травня по жовтень 2024 року 30 особин мишівки Нордмана (*Sicista loriger*) та 10 особин хом'ячка сірого (*Nothocricetulus migratorius*) для отримання зразків

шерсті з метою генетичного скринінгу рідкісних видів ссавців та моніторингу стану популяцій у межах території заповідника.

Експерт: завідувач Відділу еволюційно-генетичних основ систематики Інституту зоології ім. І. І. Шмальгаузена НАН України, д. б. н., проф. С.В. Межжерін.

У ДИСКУСІЇ ВИСТУПИЛИ: Харченко В.О.: «З огляду на актуальність проведення моніторингу стану популяцій та генетичного скринінгу рідкісних видів ссавців на територіях ПЗФ, вважаю необхідним підтримати такі дослідження на території Природного заповідника "Єланецький степ"».

Усіма членами комісії одностайно була підтримана пропозиція щодо надання дозволу Природному заповіднику "Єланецький степ" на відлов 30 особин мишівки Нордмана (*Sicista loriger*) та 10 особин хом'ячка сірого (*Nothocricetulus migratorius*) для проведення генетичного скринінгу цих рідкісних видів ссавців з метою моніторингу стану популяцій у межах території заповідника.

2. Клопотання ГО «Рівалдінг Україна» від 30.04.2024 № 11/11-04/1544-24 про надання дозволу на переселення 18 особин байбака степового (*Marmota bobak*) з колонії на околиці смт Любашівка (Одеська обл.) на територію ландшафтного заказника «Тарутинський степ» (Одеська обл.) у період з травня по липень 2024 р.

Експерт: завідувач Відділу еволюційно-генетичних основ систематики Інституту зоології ім. І. І. Шмальгаузена НАН України, д. б. н., проф. С. В. Межжерін.

У ДИСКУСІЇ ВИСТУПИЛИ: Межжерін С.В.: «З огляду на наявну інформацію про низьку ефективність реінтродукції байбака степового і враховуючи той факт, що територія Тарутинського степу не є оптимальним ландшафтом для цього виду, існує необхідність ретельного контролю результатів переселення байбака степового на території Тарутинського степу не у короткочасній перспективі, а принаймні протягом перших 10 років.

Також існує пересторога щодо вилучення тварин з природи у весняний період, коли не завершилося дозрівання молоді. На наш погляд, краще проводити відлови в осінній період.

Таким чином, вважаю, що, надаючи дозвіл на реінтродукцію, комісія має систематично отримувати звіти про її результати, аж до формування на зазначеній території стійкої прогресуючої колонії байбака степового. Результати цього експерименту мають надати важливу інформацію щодо потенціалу робіт з реінтродукції та інтродукції цього виду на інших придатних територіях.»

Усіма членами комісії була підтримана пропозиція щодо надання ГО «Рівалдінг Україна» дозволу на переселення 18 особин байбака степового

(*Marmota bobak*) з околиці смт Любашівка (Одеська обл.) на територію ландшафтного заказника «Тарутинський степ» (Одеська обл.), а також одноставно підтримана рекомендація експерта здійснювати відлов особин байбака степового (*Marmota bobak*) починаючи з другої половини серпня.

3. Клопотання Чорнобильського радіаційно-екологічного біосферного заповідника від 14.05.2024 р. № 11/11-04/1731-24 щодо проведення неінвазійного збору генетичного матеріалу (шерсті та екскрементів) ведмедя бурого (*Ursus arctos*) з метою уточнення чисельності та вивчення популяційних характеристик на території Чорнобильського радіаційно-екологічного заповідника протягом червня - листопада 2024 р.

Експерт: завідувач Відділу еволюційно-генетичних основ систематики Інституту зоології ім. І. І. Шмальгаузена НАН України, д. б. н., проф. С.В. Межжерін.

У ДИСКУСІЇ ВИСТУПИЛИ: Харченко В.О., Корнєєв В. О, Межжерін С.В.

Виступаючі підтримали це клопотання і зазначили, що метод вивчення популяційних характеристик ведмедя бурого, який планується застосувати, є найбільш правильним для роботи з видами тварин, занесеними до Червоної книги, що саме проведення неінвазійного збору генетичного матеріалу має бути основним напрямком роботи з тваринами, які перебувають під особливою охороною.

ВИРІШИЛИ:

1. Підтримати клопотання Природного заповідника "Єланецький степ" від 27.03.2024 № 11/11-04/1036-24 про надання дозволу на відлов з травня по жовтень 2024 року 30 особин мишівки Нордмана (*Sicista loriger*) та 10 особин хом'ячка сірого (*Nothocricetulus migratorius*) для отримання зразків шерсті з метою генетичного скринінгу рідкісних видів ссавців та моніторингу стану популяцій у межах території заповідника.

Рішення ухвалене одноголосно.

2. Підтримати клопотання ГО «Рівалдінг Україна» від 30.04.2024 № 11/11-04/1544-24 про надання дозволу на переселення 18 особин байбака степового (*Marmota bobak*) з околиці смт Любашівка (Одеська обл.) на територію ландшафтного заказника «Тарутинський степ» (Одеська обл.).

Враховуючи ґрунтовність зауважень експерта, комісія наполегливо рекомендує починати відлов особин байбака степового (*Marmota bobak*) з другої половини серпня.

Рішення ухвалене одноголосно.

3. Підтримати клопотання Чорнобильського радіаційно-екологічного біосферного заповідника від 14.05.2024 р. № 11/11-04/1731-24 про надання дозволу на проведення неінвазійного збору генетичного матеріалу (шерсті та екскрементів) ведмедя бурого (*Ursus arctos*) з метою уточнення чисельності та вивчення популяційних характеристик на території Чорнобильського радіаційно-екологічного заповідника протягом червня - листопада 2024 р.

Рішення ухвалене одноголосно.

Перший заступник
голови Національної комісії
з питань Червоної книги України
віце-президент НАН України
академік НАН України

В.Г. Кошечко

Відповідальний секретар

Р. В. Бабко